

A „Vasárnapi Ujság” hetenként egyszer egy nagy negyedréti iven jelenik meg. — Előfizetési díj január—juniúsig azaz : 6 hónapra Buda-Pesten házhoz küldve vagy postai úton a „Politikai Ujdonságokkal” együtt csupán csak 3 ft. pp. Az előfizetési díj a „Vasárnapi Ujság” kiadó-hivatalához (egyetem-utca 4. sz.) bérmentve utasítandó.

Hajnácskeői gróf Vécsey Ágoston.

A mint lapjaink annak idejében megírták, f. évi január 15-én mult ki Bécsben egy régi magyar nemzetség ivadéka, a volt királyi magyar testőrsereg kapitánya s e rangjánál fogva Magyarország volt zászlós ura, *Hajnácskeői gróf Vécsey Ágoston*, cs. k. lovassági tábornok, Mária Terézia katonai rend vitéze, s egy huszárezred tulajdonosa. Atyja, ki még bárói rangot viselt, cs. k. altábornagy volt s fia születését 1776. Lesniowban, az akkori lengyel királyságban érte meg. A gyermek, fejlődő hajlamainál fogva, katonai pályára lön szánva, s hogy e téren a magyar névhez kötött reményeknek, mint korának egyik legvitézebb huszársja, teljesen megfelelt, az akkor folyó háborus időkben bő alkalma volt bebizonyíthatni.

Vécsey még alig volt 14 éves, midőn 1790-ben egy gyalogezredbe lépett, de már néhány hét múlva alhadnagynak neveztetett kiegy vértés ezredbe s mint ilyen vett részt atyja oldala mellett a török háboruban. 1793-ban végre mint főhadnagy vette fel a huszárruhát, mellyet azután soha sem tett le többé. S a 17 éves huszár főhadnagy nem sokára olly vitéz tettevel vonta magára a figyelmet, melly tapasztaltabb katonának is becsületére vált volna. 1793. aug. 20-án Elzaszban Jokrim mellett egy erdő aljában állomást foglalt francia ellenséges csapatra veté magát Vécsey egy szakasz huszárral, még pedig önszántából. Az ellen megingott, futásnak indult s Vécsey az ő huszárszármával további üldözés és makacs harc után 4 ágyut, 4 löporos kocsit, 1 elfogott tisztet s 30 közembert hozott vissza zsákmányképen.

1794. elején már mint másod kapitányt találjuk Vécseyt atyja huszárezredében s ebben töltötte a következő három év hadjáratait, 1799. Bazel mellett a főszereget védelmére a Schwarzwaldot kellett fedeznie egy portyázó csapattal, melly 1½ század huszárból s 2

század gyalogságból állott. Szemben vele az ellenséges hadosztály zöme állott, melly mindent elkövetett, a kis csapat megsemmisítésére. Egyik támadás a másikat érte, a véres összeütközések egymást válták, de Vécsey csapatja szilárdul állotta meg a helyet s nemcsak nem tágitott, hanem egyes merész kirontásai által a sokkal nagyobb ellenségnek ártott, a hogy lehetett. Többi között ez időből való egy emberséges cselekménye, mit kevesen látszanak tudni. Ama híres bölcsész és physiognomikus, Lavater, kinek nevét most is még sűrűn halljuk említetni, francia fogságba esett s e tájban Bazel városán kívül, külön helyen őriztetett. Vécsey néhány huszárjával oda ront s nagy merészen kiszabadítja a fogoly philosophust. — De végre 1799. jul. 29-én az ellenség egy fél dandárral minden oldalról támadás alá veszi a portyázó csapatot s a nagy erő már némi előnyt is kivív. Vécseynek oka is, joga is lett volna, szép rendben megkezdeni a visszavonulást, de elhatározá, hogy — marad. Több bátor támadást tett huszár-

Hajnácskeői gróf Vécsey Ágoston.

jaival, egy félszázadot leparancsolt a lóról s oda küldé a gyalogság erősítésére, és a 8 órai makacs ütközetnek az lett a vége, hogy az ellenség régi állomásába szorult vissza, az ausztriai főhadosztály pedig ez alatt háborítlanul valósíthatá működési terveit.

1799 octoberben főkapitány lett ezredében s már néhány nap mulva ismét alkalma jutott, vitézségét kitüntetni. Akkor történt, hogy Neckarshausen mellett, gróf Eszterházy huszár ezredes 3 század huszárral s egy lovas üteggel 3 francia lovas ezred által körülvéttetett. Az ütközet heves volt, de az ellenséges erő tulnyomó. Gróf Eszterházy s több huszár már el volt vágva csapatjától és már-már elfogva — ekkor a negyedik huszárszázaddal a háttérben álló Vécsey szokott vitézségével oldalt rohanja meg az ellent; ez bomlásnak, futásnak ered, hagyva maga után számos halottat és foglyot. Az elfogott huszárok kiszabadultak, a lovas üteg meg lön mentve.

1801-ben a magyar nemes fölkelő sereg hont- és esztergom-megyei zászlóaljához neveztetett ki Vécsey őrnagynak, de itt csak egy pár hónapig időzvé, mint őrnagy ismét visszatért a Vécsey-huszárezredhez.

1805 nov. 3-án sokszor hebizonyult lélekjelenlétének és bátorságának ismét kitünő jelét adá, midőn Enns város mellett a hidon átvonuló s a bátran utána nyomuló francia sereg által komolyan veszélyeztetett orosz és ausztriai utócsapatot, a veszély legnagyobb pillanatában oda érkezve, osztályának többször ismételt bátor támadásai által teljesen megmentette s a sereg és mátha háborítlan tovább vonulhatását s utóbb a hid szétrombolását lehetővé tette.

Még ugyan azon hónapban alezredessé lön kinevezve ezredében s már néhány nap mulva (dec. 2-án) új babért látjuk aratni a harcmezőn. A francziák, a sűrű ködöt felhasználva, észrevétlenül nyomultak a szövetségesek harcSORAIRA. Olly közel jöttek, hogy az ellenség balszárnya már csak 25 lépésnyire volt a Hessen-Homburg huszárok egyik osztályának jobb szárnyától. A veszély e pillanatában, midőn a tartalékul felállított orosz gyalogság már hátrálni kezdé, Vécsey saját felelősségére, pasancsot nem várva, a legsűrűbb golyózápor között, osztályával az ellenséges gyalog hadoszlopokra tör, még pedig olly fényes sikerrel, hogy ez utóbbinak nagyobb része vagy fogolylyá lön vagy összeapritva ott maradt a csatatéren. Az Enns és Tellnitz melletti vitéztettekért, mellyeket Vécsey önszántából és parancs nélkül vitt véghez, nyéré nem sokára a Mária-Terézia rend vitézi keresztjét.

Az Auszterlitz melletti csata után, Ferencz császár saját kívánságára, egy 150 huszárból álló csapattal Vécsey kísérte a császárt Napoleon császárral tartott nevezetes értekezlethez, melly a két fejedelem között 1805 dec. 4-én Morvaországban a nasedlowitzi malom mellett tartatott.

1807 nov. 1-én a 8 számú híres Kienmayer-huszárezredhez tétetett át, mellynek 1808 júliusban ezredese és parancsnoka lett.

A 33 éves ezredes alig viselte e rangot 10 hónapig, midőn az asperni csatamezőn szerzett érdemeinél fogva, vitéz tetteinek szemtanuja, Károly főherczeg által, soron kívül tábornokká neveztetett. Mint illyen a német-wagrami csatáig a 6. hadtest előőrseit vezénylé.

Nem adhatjuk itt részletesen további haditetteinek rajzát. Mint tábornok is hű maradt huszár jelleméhez, s ott hol gyorsan s bátran kelle cselekedni, Vécsey nevét igen gyakran említek az akkori hadi tudósítások s napi parancsok. 1813-ban hadi érdemeinek méltánylásául Ferencz császár által *grófi* rangra emeltetett. A francia és olasz hadjáratok ezutáni folyamában vezéri képességének több fényes jeléről szólnak életirói, mit hadi tervek alkotása s kivitele körül szokott elszántságával párosított.

1820-ban altábornagy lett, 1829-ben ezredes-tulajdonosa a 3. sz. huszárezrednek, 1838-ban valóságos titkos tanácsos s 1840-ben lovassági tábornok s a királyi magyar nemes testörző sereg kapitánya, minélfogva Bécsben kellett állandó lakást foglalnia. Kapitánya maradt e gyönyörű, ragyogó seregnek, mig feloszlatása be nem következett. Ekkor 59 szolgálati év eltelté után az agg tábornok, ki 15 hadjáratban vett részt, ohajtott nyugalomba lépett. Igy töltötte napjait, midőn a folyó év első havában a 80 évet meghaladott s babérain nyugvó vitéz, fejedelme s hazája tántorithatlan hívét, végkép leszólítá földi pályájáról a kérlelhetlen halál.

A csudafelhő.

LÉVAI JÓZSEFTŐL.

Nagy komolyan szól az öreg pásztor: | Meseszóra nem nyitom én ajkam,
Hidd eluram! nem így volt ez másszor, | A mit mondok meg is esett rajtam,
Az áldásban jártunk vala teltig, | Szemem látta, nyelvem nem hazudja
Most juhok is mind csenevész ellik. | S velem együtt egész falu tudja. —

Nyári nap volt, aranyidő nekünk,
Vig örömtől ragyogott vidékünk,
Az ég s a föld, ember örök társa,
Derült arcczal nevetett egymásra.

Ott, hol ama kék nyugoti bércek
A lehajló boltozathoz érnek,
Észrevétlen, mintha lopva jöne,
Egy parányi fölleg szállt előre.

Előbb csak kis barna folt az égen,
Magas utján terjedezve mégyen,
S nem sokára, fenyegető tábor,
Kebelében fürgeteg és zápor.

Tompa hangja néha-néha dördült,
Mellytől ember s állat összerendült...
Félve néztem, a mint a szél hajtja,
Mint változik százképen alakja.

Láttam néha óriás kigyónak,
S vérhabokban úszó harczi lónak,
Hős gazdája nem ült többé hátán,
Levetette, elesését látván.

Majd borongó tüzes hegynek néztem,
Ki-kilobbant s fényes lön egészen,
A mint kigyult s füstje tovaszállott,
Tetejében öreg ember állott.

Letts azután küzdő sárkányforma,
Látszott körme s rettenetes torka...
A föld felé tátva szörnyü szája,
Isten örzi, hogy le nem csap rája.

Egyet fordult, mintha félre dölne
S vizen úszó csónak lett belőle,
Habzik a viz, reng a csónak rajta,
Egy halovány öreg ember hajtja.

Visszafordul tengerbánatával
Röpitvén a fölleget magával
S boldog, hogy ha egykét könyvet ejthet
Azért, a kit soha sem felejteth.

Kapy György uram leányai.

Történeti beszély, írta P. SZATHMÁRY KÁROLY.

(Folytatás.)

II. Ebül szerzett vagyon.

Másnap Balassa Imre korán reggel búcsut vett a Kapy családtól, hogy eddigi bérbe-adott jószágain csendesesen megvonuljon.

Ezt ugyan nehezen hitte el valaki, ki a nyughatatlan Balassavért ismeri. Mert hisz épen azért kellett nekie Magyarországot is oda hagynia, mert biz ő kegyelme ott is rozsz fát tett volt a tüzre.

No de ez időben testileg lelkileg kifáradva a sok üldözéstől, ő maga legalább azt hitte s nekünk sem sok jogunk van kételkedni az ő kegyelme szándékában.

Azonban „ember tervez, Isten végez.“

Kapy György uram ugyanis, az éjszakán át kigondolt tervéhez képest belefogott azon gazjátékba, mellyet akkoriban Erdélyben „praktiká“-nak hívtak.

Az ő kegyelme praktikája pedig nem egyébre célzott, mint hogy Balassa uramat legalább is kiüldözze az országból; jó maga pedig beüljön azokba a szép jószágokba, mellyeket eddig haszonbérben birt vala.

Már déltájban ott is várt a két lovas legény, hogy szárnyra kapassa azt a két levelet, mellyet vitézlő Kapy György uram, oda benn a fekete bőrös asztal és vedernyi tintatartó előtt ékes betűkkel fundált.

Hangzott pedig az első illetén-képen:

„Illustrissime Princeps, nekem legkegyelmesebb jó akaró uram. Ajánlom Nagyságodnak holtigtartó szolgálatomat.

Jól tudja azt Nagyságod, mennyi praktikával dolgoznak oda kívül azon, hogy miképen lehetne Nagyságodat abból a székéből kiütni, mellyen szegény hazánknak dicsőségére, és a magyar náció hasznára regnál, s regnáljon is holta napjáig szívemből kívánom.

Most újra effélének akadtam nyomába; mellynek bemondását ugyan az atyafi szeretetnek okáért nem kellene tennem, ha Nagyságodnak boldog uralkodását, és ez kis hazánknak rongált állapotját

többre nem venném a sógorságnál, és az kívül való emberek czifra igéreteinél.

De én már csak a régiben maradok, a miben Kegyelmes uram is engem ismer, hogy a bonum publicum nekem a magam hasznánál elébb való.

Az estve érkezik hozzám Balassa Imre uram, sok ékes beszéddel előadván előttem, hogy mire mire nem számolhatnék én, ha velők egy követ fűnék abban, hogy a fejedelemséget oda túlra játszdónók. Meghigye Nagyságod, még palatinusságról is beszéllett az istenadta.

Beszédjéből azt is late megértettem, hogy ő kegyelme nem jött egyébrt, mint hogy itt a dolgot ki espionérozza; pártosokat szerezzen, hogy akkor a praktika annál könnyebben continuáltathassék.

Mindezeket sub rosa maga beszélte el nekem ő kegyelme. De nekem elébb való Nagyságod bizodalma, azért én az egészet fideliter ide irom. Tegyen Nagyságod bölcs sententiája szerint.

Balassa uram ma éjjel Alvinczen hál; ha ki akarná Nagyságod venni belőle a dolgot, ott megtalálhatják a darabontok Pethes uramnál.

Reliquo maradok Nagyságodnak“ sat.

A másik pedig így hangzott.
„Spectabilis et magnifice Domine, amice nobis observandissime.

Alighogy kegyelmed elmene innét, nyomban belép hozzám Inczedy István uram s rémulve kérdezi, ha nem hált-e meg nálam kegyelmed.

Én semmi rosztat nem suspiciálván, sincere megmondám, hogy kegyelmed bizony nálam hált; nincs is miért tagadjam; kedves sógorom; mi több arendátora vagyok, — azért mindig szívesen látom.

Obstupuit, elremült az én jó emberem s előadá, hogy mi végetetett kegyelmed felől a fejedelmi udvarban.

Nálam elébb való a kegyelmed barátsága; tegnapi együtt beszédünkől megérthette kegyelmed, hogy magam csak úgy vagyok interessatus, mintha épen rólam volna a szó. Azért a dolgon elremültem.

Valami jóakarója Magyarországról, beadá kegyelmedet, hogy csak azért jött volna be Erdélybe, hogy urunk ő nagyságát a fejedelmi palástból kiforgassa, s hogy az embereket kiespionérozza.

Erre a fejedelem annyira felindult, hogy a darabontokat ki is rendelte a kegyelmed elfogatására.

Azért lássa kegyelmed, de én azt mondanám, hogy egyelőre — kegyelmed tudja, ártatlan-e, nem-e? — de az insidiákat kerülje ki, mert nagyobb uron is elverték már itt a port egy hamarjában, a nélkül, hogy egyet mást kérdeztek volna tőle. Csak az egy Bánffy Dénest említem, a ki hogy miképen járt, jól tudja kegyelmed.

Az én tanácsom az, hogy siessen kegyelmed Bikkfalvára: az egész kastélyban csak az öreg Tamás van, s mondja meg nevemben, hogy kegyelmedet egyidőre tegye el szem elől; hűséges ember, megbízhatunk benne. Ha a fergeteg elvonul, onnan is előjöhet kegyelmed s akkor megtarthatjuk a lakzit jó kedvvel.

Ha szavamnak nem adna hitelt, csak várja legalább készen a darabontokat, hogy a mint meglátja, odább állhasson előlük.

In reliquo“ etc.

„Postscriptum. Ezt a levelet megkapván, rögtön elégesse kegyelmed, nehogy atyafi szeretetemnek valami káros eventusa legyen.“

Kapy uram e két levél megírása után nagyot fútt, és kiállott az ambitusra.

— Kend András — mondá az egyik lovas embernek, — ezt a levelet Alvinczre viszi . . . de jól értse meg, *vágtatva*. Ne sajnálja kend a lovat, megkapja az áldomását.

— Kend pedig Péter ezt a másikat viszi egyenesen Fehérvárra a Fejedelem ő Nagyságának. De *lépésben*. A ló enyém — s nem szeretném, ha megrontaná. Érték kegyelmeitek?

— Értjük nemzetes uram — mondá a két pór a levelet átvéve.

Kapy György pedig előre simította haját a kopaszára, s mint ki valami Istennek kedves munkát végzett, vidámon nyitott be gyermekeihez.

— No kis aranyos galambjaim! — mondá a kézcsókolóknak, ma egész reggel értetek fáradtam. Nem lesz már egyikötökből sem Balassané.

A két leány hálásan csókolá a jó atya kezét.

— De ti is igérjétek meg valamit nekem.

— Mindent, mindent kedves atyám! — kiálták a leányok örömmel.

— Hogy ezeket a székely góbékat kiveritek fejeteikből A két leány kedve alászált. Szerencsére az atya tervével jobban el volt foglalva, hogysem válaszra várt volna.

— Majd gondoskodom én számotokra ügyesebb völegényekről, soha se féljétek, hogy pártában maradjatok — mondá, biztatólag csippentve meg leányai arczeit.

Röviden mondjuk el a praktika eredményét.

Tudjuk, hogy Apafy Mihály uramnak, a borhoz való mód nélküli vonzalmán kívül legnagyobb gyengéje volt, hogy a könnyen nyert fejedelemséget szerfelett féltette.

Kapy jól számított.

Napszálltára már ott voltak Alvinczen a darabontok: De Balassa már Bükkfalvára felé járt szürke paripáján.

Minderről Kapy hamar értesült s az eddigi eredménnyel teljesen meg volt elégedve.

De már most Fehérvárra sietett, hogy a vasat addig üsse, míg tüzes.

Kapy György mód nélkül tudott tettetni. Balassának halálát nem kívánta; csak azt akarta, hogy törvény elé idéztessék és ne jelenjen meg: a többi aztán az ő dolga volt.

Minden úgy történt, a hogy előre kicsinálta. Apafy Balassát törvénybe idéztette s minthogy meg nem mert jelenni, ennek következtében szép szerével elmarasztaltatott.

Egy hó mulva még a bükkfalvi ispán is fölnondá a szállást s minden jószágába Kapy uram ült be, a nélkül, hogy arra csak adományozást várt volna is.

A fejedelemnek szüksége volt a gazdag és ravasz Kapyra, és az egész foglalást ujjai közül nézte.

(Folytatás kov.)

Göcseji párbeszéd.

(Az ottani tájszavak és szólásmód szerint).

Bevezetésül megemlítendő, hogy Zala vármegyének délnyugati hegyes, völgyes részét, mely Szala, Kerka és Válitzka folyók közt fekszik, *Göcsejnek* nevezik; — e szót a bennszülöttek *göcshely*kép értelmezik, míg mások Karantán herczegségbeli *Gotsche* hegyes, sziklás vidéknek hasonlagos nevével származtatják; azonban alig hihető, hogy *Göcsej* lakosi *göcsös* hazájoknak illő nevet a *gotscheberek*től kölcsönöztek, és nem maguk adtak légyen.

A göcseji lakosság mind tiszta magyar, — nagyobb része régi nemes családokból áll; — Cseke, Gerát, Ibor, Kustáton, Paizs, Rózsás, Tuboly, Zakó s több illy magyar hangzatu tulajdonnevek őseredetiségre mutatnak, sőt a családi nevek után ragasztott sok „szeg“ u. m. Gerátszeg, Rózsászeg, Tubolyszeg stb. mind meg annyi göcseji falvakat jelentvén, igen valószínűvé teszi azon véleményt, miszerint a fentebb említett, és a helyszüke miatt itten elhallgatott göcseji nemes családoknak őselei — még Árpád alatt — mint legelső foglalók hatottak ide, és a birtoklási jogot karddal szerezték meg maguknak.

Bohl, Bunya, Cserta, Dobron, Kandikó, Prijászol, s több illy tóthangu helységek most laktalanul állnak, csak is Göcsejnek erdeit, pusztáit, határrezeit és fordulatait jelentik ma már.

De térjünk egy — a göcseji nép ismertetésére is szolgáló párbeszédnek közlésével — annak igazolására, miszerint itten felette sok eredeti, sajátos és feltűnő tájszóval élnek. — — —

Még 1840-ik évben koczogtatott be hozzám Göcsejből — egy telivér bennszülött, kinek bátor tekintete urat, népies öltözéke pedig földmivest jellemzett. A párbeszéd „Én“ mint akkori szolgabíró és „Az“ mint panaszos között eképen folyt.

Én : Pedig inkább jó napot kívánok t. bíró urnak.

Én : Áldja Isten.

Én : Mit tetszik *egetni*? (evegetni, enni).

Én : Dinnyét.

Én : *Muka!* (furesa) Dehát mondásként jó-e? én még ilyen jószágot soh'se láttam.

Én : Izelje meg, itt van egy szelet.

Én : Csak egy *szájbateót* (falatot) kérek, mert ha rossz, akkor ha kevés is, igen sok.

Én : (az illatos cserhajuból egy darabkát késhegyre szurván vendégem szájába dugtam.)

Én : (egyet fordított nyelvével a dinnyefalaton, ajtót nyitott, és a szájából kiveté azt, mondván.) Be fene sikos!

Én : Hát az íze?

Én : Ollyan purgáció forma, egy cseppet se jó.

Én : Egyébiránt miért jött ön, ugy-e panasz van?

Én : Igen — osztályt keresek, pör is folyt már róla az előbbeni bíró ur előtt, de nem végezte be, most azt se tom (tudom), hol hever a causa?

Én : Ki volt benne a prókátor ön részéről?

Az : Biz, a neve kiesett fejemből, — látványkép (külsőleg) egy kis hitvány (alacsony, sovány) ember; a vár alatt lakik.

Én : Annak kell tudni, hol a pöre?

Az : Egy izben azt mondta : hogy átadta a vámegeye trombitásának (a pörtárnok akkoriban *Mussik* ur volt, innét a muzsika szülte trombitás eszme).

Én : Ugy-e insurgens volt ön?

Az : Még pedig lovas, hanem mondásként akár voltam, akár ne lettem volna, az országnak mi haszna se volt belőle; Nápoleon sem érezte meg.

Én : Térjünk vissza a dologra, minő osztályt keres ön?

Az : Apabátyám *fajtalan* (magtalan) volt, — egy szőlő-tartományt (birtokot), melly engem illet meg, annak mostohafia letartóztat.

Én : Mi okból?

Az : Mesterkedik; — azt hányta, hogy az övé, mert birja; de azt nem képes utána vetni, hogy birja, mert ősapja is birta. — Hanem inkább mondásként itt az irás (folyamodvány), tessék *áttegelni* (átolvasni).

Én : (olvastam; ez alatt fali órák kerepelt, de nem ütött.)

Az : Hány óra lehet, kérem szeretettel?

Én : Ötöt mutat.

Az : Alig ám ha nem *korét* (korán jár, siet).

Én : Lehet — megbomlott, én sem tartok rá. (Mig tovább olvasnék „Az“ a szalmakalapomat vette kézbe s vizsgálgatá.)

Az : Bizon muka!

Én : Tetszik önnek?

Az : Furcsállom a dolgot, — az a selma talián mire nem fordítja takarmányunkat.

Én : Üljön le, — én még egypár sor rendeletet írok a panaszos levélre, — Jó lesz ez ügyet kiegyeztetni, ugy-e bár? Üljön le csak.

Az : Nincs rá szolgálatom (érdemem).

Én : Ott a szék, foglalja el.

Az : Becsülöm *kináját* (kinálását). És hát elfogadom, ugy is csak *per pedes apostolibus* jöttem.

Én : A rendelet ez, hallgassa, felolvasom : „Panaszolt fél NN. helység főesküttje által t. t. napra elejben rendelendő stb.“ Ön is megjelenjen akkor pörével együtt.

Az : Én hisz itt leszek, de az *ellenes* (ellenfél) nem hiszem, hogy eljőjön; — igen *vadas*, (elvonult) kerüli a fekete ruhást; *toporgyán* hajtásra (farkas vadászatra) se birták kiállítani az előljárók, mert sok urat vártak.

Én : Vettek-e észre az óta farkast a határban?

Az : *Nyárottszaka* (nyári időszakban) békén vannak; a minap mégis egyet hajtszoltak kocsisaink a berekben, de nem foghatták meg, *szeren* (jól) védte magát a rossz féreg, — magam is láttam, midőn a *kakósbul* (gyékényesből) kiosontott, — kevés vártatva mondásként, egyet csavarintott a farkán s úgy *elínalt* (lábolt) föl a mezőségre, hogy még a *pergyóka* (pille) sem repülhetett volna vele *igáslag* (párhuzamban).

Én : Ön is vadász ugy-e?

Az : Egy lábíg puskázunk, *legietőn* (leginkább) Kis-Göcsejben; szabad földünkön *szebbebb* (szebbnél szebb, de nem legszebb) az élet, mint a tisztáson, hol uraság és jobbágyság lakik.

Én : Hogy-hogy?

Az : Nálunk minden ember ura maga birodalmán, azon felyül az egész Göcsejség nyula, rókája s egyéb vadja közös, míg másutt egy-egy uraság, mind az urak, mind a jobbágyok ellen tilalom fákat rakat; nálunk az illyesmi *porrokonná* (hamuvá) válna. Hanem inkább Isten áldja meg t. biró uramat.

Én : Szerencsés utat; nyolcz nap mulva ismét látjuk egymást, — Köszöntse nevemben a derék göcseji atyafiakat.

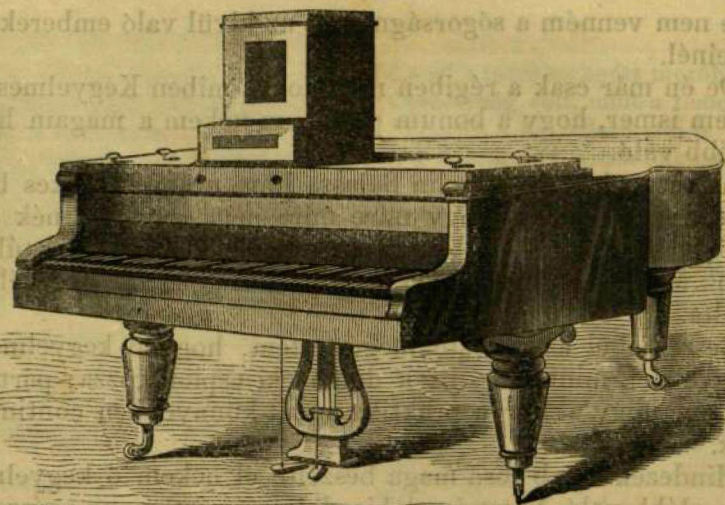
Kliegl József hangjegyző-gépének rövid ismertetése. *)

A többször emlegetett s e lap olvasói által is olly hazafias részvétellel pártolt hangjegyző-gépet mintegy kötelességünknek tartjuk bemutatni, nem ugyan teljes kimerítő leirással, mert ez még nem férne össze a feltaláló érdekeivel, a ki külföldön is szabadalmat szándékozik találmányára szerezni; hanem csak annyira szoritkozva, hogy a kik az eredetét nem láthatják, legalább megközelítő fogalmuk legyen a szép találmányról. **)

Hogy annál könnyebben képzelje magának az olvasó e gépet, ide rajzoltattuk azt, ugy a mint a zongorán áll. — A gépezet benn a szekrénykében van, s ollyan óraműből áll, melly egy hengert forgat. A hengerre vonalazott s e használatra készített fekete papir van illesztve. A zongora billentyűknek megfelelő fehér írónos tollak vannak, mellyek, mihelyt valamelyiket ujjával érinti a zongorázó, azonnal írni kezdenek hosszában vonalakat az egyformán forgó fekete papírra. Minden toll addig folytatja a vonást, míg a vele érintkezésben levő billentyűn rajta a játszó ujj. Innen nagyon természetes; hogy a huzamosabb nyomintást hosszukás vonal, az aprózott gyors játékot sűrű apró pontok jelzik. — A papir a klaviatúrának mintája szerint levén vonalozva, természetes, hogy a ki e gép működését felfogta, ha ismeri a klaviatúrát a zongorán, a hangjegyző által irt jegyekre is azonnal rá ismer. A hangok mértékét a jegyek hosszúsága határozza, s így nagyon természetes, hogy az egész kóta vonala két akkora hosszú, mint a *fél*, és ez kétszer ollyan, mint a *negyed* stb.

*) A feltaláló saját kéziratának felhasználásával közli D. L.

**) Figyelmeztetjük ezuttal t. olvasóinkat azon korábbi ismertetésünkre, mellyet e tárgyban a V. U. 1856. évi 44. számában közöltünk. Szerk.

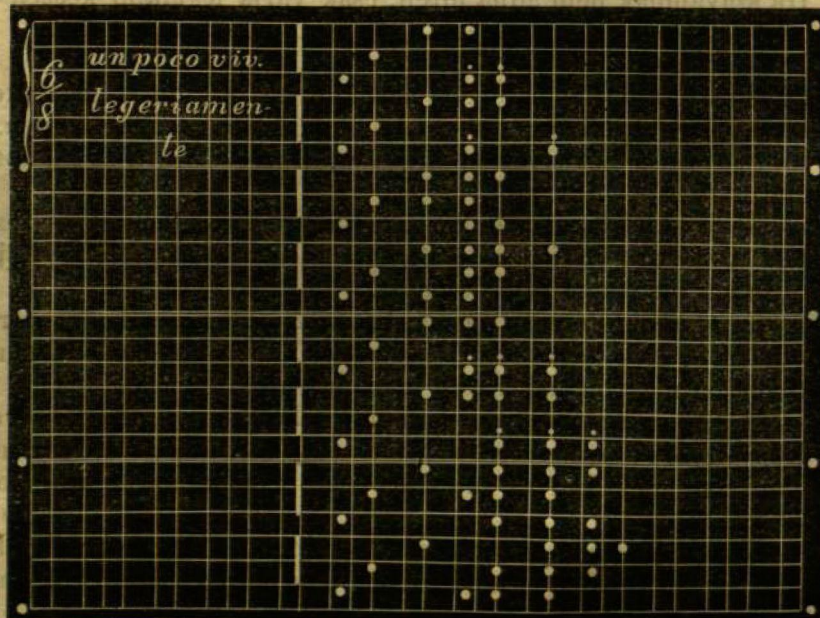

A gép kül alakja.

Ha a játszó a *pedálét* érinti lábával, ezt is feljegyzi a gép a papir széleire, s e jegyeket csak keresztvonásokkal kell összehuzni, s be lesz osztva a játszott darab. Ha pedig a játszó nem jegyzi lába érintésével a taktust, egy párhuzamot vonaszszal, vagy ollyan üveg-lap a segítségével, mellyen ehhez való vonalozás már készen van, könnyen eszközölhető a beosztás.

Kliegl erősen állítja, — s legközelebb szép példákat mutatott e tekintetben — hogy nincs olly bonyolított darab, mellyet a hangjegyző-gép után ne lehetne rendes kótákkal leírni. A gép jegyei egészen új kótarendszert képeznek, mellyet a feltaláló *billentyű-rendszernek* keresztelt, s melly végzetlenül egyszerűbb és természetesebb Kliegl állítása szerint az eddiginél. E rendszerben nincs kulcs, kóta, kereszt (\sharp), feloldó (\natural), nincs kötés-, staccato-, 8-va-, triller-, rövid triller-jegy, sem hanghosszabbító pont, nincs semmiféle *pausa*; s ez által olly könnyen olvasható lesz, hogy egyik művész a másik jegyzését rögtön utánjátszhatja. (A gép átadásakor meggyőződhetek erről a jelenlevők, midőn *Fáncsy* Etelke kisasszony folyvást olvasta a hangjegyzőkép által irt, s még ismeretlen darabokat.)

Kiváltképen három tekintetből nevezetes s talán fontos jöendő ez új találmány a zeneszetre nézve. 1. Mert rögtön jegyzi a zenegondolatokat, s így a lelkesült művész ábrándjait elragadtatása legmagasztosb perczeiben hiven megőrzi az enyészettől, a nélkül, hogy a művész kénytelen lenne azok felírása végett félbeszakítani emelkedett lelkesültségét. 2. Mivel teljes hűséggel épen ugy ír, a mint a művész játszik, a legcsekélyebb, s alig észrevehető hibát is feljegyz, s ez által tetemes szolgálatot tesz a művész tökélyesülésének. 3. Mind a tanulás, mind az anyagi megszerzés sokkal könnyebb lenne ezen kótarendszer életbeléptetésével, elannyira, hogy ha ez eszmét felkarolja s elfogadná a zeneszvilág, a mi most 20—30 krba vagy egy forintba kerül, az idővel a hangjegyző-rendszer szerint alig kerülne többbe egy két krajczárnál, s ha a nyomdák rendes foglalatosságai közé tartoznék illyen hangjegyeket is nyomni, — a mi pedig nagyon egyszerű lenne — néhány óra alatt ezerekre szaporodnék a zenemű-példányok száma, mert a *szedő* tüstént szedhetné, a mit a *hangjegyző-gép* megirt a leghiresebb *zongoraművész* játéka után, s egy két óra mulva, már a sajtóból is kikerülhetne, a mit most nagy fáradsággal ír össze, — a ki el nem mulasztja, — s napokig tart annak másoltatása, és hónapokba kerül, míg a műárushoz jut az ohajtva várt mű. S ha ez így mehetne, nagyon természetes, hogy évek leforgása alatt, ugy szaporodnának a zeneszerzemények, mint most a versek, vagy épen hirlapi cikkek, és ugyan olly gyorsan terjedhetnének is.

A gép által irt hangjegyek.

Mivel pedig a beszédben is egészen (más az irt és más az élőszoval, lelkesült állapotban mondott szavak hatása; mennyivel különbözhetik az a zenemű, a mellyet a művész felizgatott lelkiállapotában valóban játszik, attól, mellyet az íróasztal mellett gondolkodva, fejtöréssel mártogat ki a tintatartóból! De nyernének kiváltképen a tanulók ezen új rendszer behozatalával; mert a mellett, hogy sokkal egyszerűbb s így könnyebb is a tanulás, egyszerűs mind valóságos ellenőre a gép a tanuló haladásának vagy hanyagságának. Nem lehet azzal feleselni mint a zongoramesterrel, hogy „de bizony jól játszottam“; mert az jegyez irgalom nélkül, s a makranczos tanulónak szeme elé állítja minden elkövetett hibáját, a szorgalmast pedig szemlátomást kecsgeteti haladásának hí jegyzésével. — Mindezekről bővebben és világosabban meg fogja győzni a szakértőket *Kliegl* saját munkájában, melly kizárólag ezen fontos zenei ügynek lesz szentelve. Addig is mutatványul ide nyomatunk egy példányt az ő hangjegyzője által írott jegyekből.

Nép- és tájrajzok.

A római sánczok vidéke.

(Folytatás.)

A faluban eddig nem ismert öltözetű embereket láttam, kik földből alacsonyra tömött, náddal fődött, és sövényvel kerített házaik előtt ültek, divánizgattak (beszélgettek), s pipáztak.

Hogy ezen alakokat jobban megszemlélhessem, kocsimról leszáltam, közéjük mentem, s jelekkel tüzet kértem.

Jó a dohány?

Kérdém a hozzám legközelebb állót.

Ta krdsán, gospodine. *)

Azzal szivaromat alant égő pipácskájába eresztém, mellyből olly illatu füst, kerekedett orrom alá, hogy elfelejtém a szívást, s csak a nézéssel foglalkoztam.

Ezen emberek arcvonásai inkább kaukáz, mint mongol, (holott a többi szláv fajok inkább mongol, mint kaukáz arcvonásuak) nem igen magas homlokuak, de annál szebb, s élénkebb szeműek, dus szemöldök, bajuszosok s hosszú hajuak, de szakált nem viselnek. Arczifejezésükben zordonság, de jóság is mutatkozik, bár rólok azt állítják, hogy szenvedélyektől ragadtatva bosszualók, s kegyetlenek tudnak lenni.

Testalkatásukra nézve magasak, s izmosak.

Öltözékök pörge kalap, vagy báránybórsapka, hosszú üng, széles gatyá, szür, vagy rövid ködmön, bocskor vagy csizma. — Néhány házzal odébb körben, s tyilinjeiken (szönyegek) ültek a nők.

Hogy közeledjem ezekhez?

Gondoltam magamban, előveszek egy papir darabot, mintha ujjam fájna, reá tekerem, kötő madzagom nem levén, oda tartom a legszebbiknek, majd talán csak megért, ha szememmel is kísérem kéréssem?

És csakugyan megértett, de a nem várt közeledés által még is annyira zavarba jött, hogy madzagot keresvén, a kezében levő fonalas orsó eszébe nem jutott, de végre még is rájött és ujjamat ügyesen bekötötte.

A többiek is figyelemmel kísérték e mütételt; motólaik, tüik, mellyekkel többnyire fejréneműt varrtak, s himeztek, dolgozni megszűntek, és én czélom elértem, mert ez alkalommal végig nézhettem rajtuk.

Arczvonásaik szabályszerűek, képük kerekded, szemek mint

az ágáth égne, dus szemöldök, s haj mellett, fehérek, de pirosak is, persze egy kis segítséggel! Be kár a természetten mesterkéltni, az ollyan segítség ruttá teszi a fogakat, ránczokba huzza a bőrt, és megrontja a női szépség tükrét, a szemek vidorságát.

Fejükük a dus, koszorura fonott haj, nyáron virágokkal is ékesítik; van ezüst van arany hosszú fülbevalójok, nyakukon tallér és huszasok, vagy koronás tallér, és aranyok. Szorgalommal himezett üngöket, rövid derekat, hosszú czicz, vagy selyem szoknyákat fekete selyem kötényt, és piros, csokros czipőket hordanak.

(Folytatjuk.)

A szem-üvegek.

FÁY ANDRÁSTÓL *)

Gyermekkoromban, ha jó nagyanyámnak, vagy egy pár öreg rokonomnak szemüvegeit, miket még akkor *pápa-szemeknek* neveztek, ujság-ingerből kezembe vehettem, csodáltam, hogy vannak emberek, kik olly üvegen át szeretik nézni a világot, mellyen én semmit sem láttam, s mellyről kevéssel tudtam többet, minthogy

orron ülve, kissé náthássá teszi a beszédet. Ezen jámbor, most már családi nevet változtatott pápa-szemek, csaknem egész férfi-koromig, kizárólagos tulajdonságai valának az aggkor-nak és rövidlátásnak; melly utóbbi osztályozás, még ez időben is, inkábbára a számandó kivételek közé számított; s a myops (rövidlátó) még ekkor csaknem annyira restelte szükre szabott láthatárát, mint ha félszeg szemével „káposztás kertbe“ nézett volna.

Azóta egyet fordult a világ. A szemüvegek mindinkább kezdenek sűrűdni uton, utcán, utczákon és szobákban, munkánál és heverésnél, öregnél, fiatalnál, viritó és nemviritó szépségnél, hol szem közé csippentve, hol orra bigyesztve, hol orra illesztve, hol nyelen tartva szem alatt. Ugy látszik: kényelem szülte előbb a szemüvegek sűrűdését, majd szükség, s végre divat igényeltek azokat; úgy hogy most már megfordított arányban, csaknem az üvegtelen jó szemek tartoznak a kivételek közé. Nem egyszer vala s van szerencsém olly társaságokban mulatozni, mellyekben az összes személyzet rövidlátó colle-

gám, s összes szemek élet, nyereséggel cserélnék meg egy pár normális látásu szemért. Barátainkat csak szavaikról ismerjük föl, nőinket uj köntösben, kalapban, divatárusnőknek nézzük, s falun a liba-seregnek, sétáló delnőkhelyett köszönünk!

Ha orvos volnék, messze kezdeném s terjedelmesen végezném, jól megphilippikázva, elősorolását mindazon erkölcsi s anyagi kihágásoknak, mik a szemeket gyöngítik. De orvos nem levén, óvakodom darázs-fészekbe nyulni. Azonban mégis kötelezettnek érzem magamat, tenni egy pár észrevételt, mik egy, szintén jó formán lejárt szeműnek, meglehetősen módjában állnak: annyival is inkább, hogy nem titkolhatom el abbéli aggodalmamat, miszerint most, midőn némelly természeti tanárok, eddigi érzékeinket, még egygyel, kettővel megtöldani is készek, még az eddigi öt érzékből is, egy veszendőbe menni készül. És ezen egy, az *áldott látás*, kétségen kívül, legbecsesb gyöngyszeme érzékeinknek. Ha hallásunk szenvedni kezd, körzetünk szives, nagyobbat kurjantni fülünkbe, s gyak-

Rác férfi és rác leány.

*) Uram, biz ez csak kapa dohány.

*) Hallgassuk figyelemmel agg bölcsünk szavát, ki sohasem szokott ok nélkül föl-szólalni. Szerk.

ran még nyereség kevesebbet hallani a sok haszontalan beszédből. Ha szaglásunk vesz, megmarad mindenkorra a nyereség nyájas szaga orrunkban, melly, mint mondják, minden tárgyból illatosan párolog fel. Ha szájizünk csökken, felélesztjük azt, hogyha kotyolt boraink közt, történetesen valódi jelesre bukkanunk. És a tapintat nem fásul el annyira, hogy vénségünkre is, kéjjel ne simogathatnók meg, nyájas nőcskénk és kedves gyermekeink arczeit. De a látás súlyedése átok az emberen, s ha általános erőre kap, nem mondhatjuk-e, hogy a „legyen világosság“ hatalmas és jótékony teremtő szózat ránk nézve veszendőbe megy?

Tapasztalás bizonyítja, hogy azon nemzetek, mellyek örökös, vagy folytonos hóval s jéggel fedett vidékeken laknak, folytonos szemgyöngeségekkel, betegségekkel vesződnek. Természetesen, mert a csillogó fejr tárgyakba ütődött, s azok által visszaveretett fény és világosság sugarai ártékonyan hatnak a szemekre. Tapasztalás bizonyítja azt is, hogy nagy városokban a kurta láthatár nem legjótékonyabb a szemekre nézve. És nálunk a nagyvárosi szűk láthatár még súlyosodik az által, hogy a keskeny utcák házai legtöbbszörre féjérre meszelvék, sőt maguk az ablakzaluk is, mellyek gyermekkoromban általánosán zöld színnel jótékonyoztak, ma már szintén féjérre mázolvák, hogy a szem nyugvó pontra ne találjon sehol!

Ma már az egész világ, főképp a mellyik posztóban jár, vagy író-, vagy olvasóközönség. Könyvesekké, betűsökké lettünk; s azon kor, mellyben a viceispán sem mindenkor ismerte a betűt, azon kor, mellyben a hősök szemeit, legfőlegb csak csatai láng s harcos harag gyulasztották, lejárt. Ma már a gyermek is könyv mellett gubbaszt, s a helyett, hogy szemeit Isten szabad légével erősítgetné, szobai rekedt léggel és görnyedt betűzéssel fogyasztgatja azokat.

Ma már az egész világ zenész. Korán hangjegyek elé ül a gyermek, és zsarnokolja szemeit; mert a hangjegyek olvasása — minden egyes jegy külön figyelmet igényelvén — jobban megviseli a szemet, mint a betűké, s így füleinek készítve lakmározást, tönkre rongálja szemeit.

Illy formán gazdálkodik szemeivel az is, kit bal sorsa, folytonos, vagy hosszas számvetésekkel nyomorított meg — saját pénztárcskáink összevetései, kissé nyájasabb foglalkozások — mert a számvetési vesződéseknél még nélkülözhetlenebb, sőt olykor

veszélymentő is a szoros pontosság, s csak egy árva számocskának is el nem mellőzése.

És mindezen számellenes foglalkozásoknál, legtöbbszörre égő szivarral szoktunk füstölgetni, hogy munkálkodásunknak egy kis anyagi ize is legyen. A nikotinos füst, a rövid közön, azon melegen járja szemünket, még pedig annál sűrűbben, minél kevésbé szoktunk munka közt ügyelni arra: lassu tempókban, vagy szaporázott szippantásokban eregetjük-e a kéjes füstöt? A szem megünja a gyakori ostromot, — és korán kapitulál.

Nőink? A mellett, hogy — üdv nekik! — ma már ők is az olvasó-, sőt íróközönség kiegészítő részei, már a nevelő-intézetekben számos olly munkára fogatnak, melly idővel is hasznot ugyan keveset nyújt a háznak, de annál több ártalmat a szemnek fenntartására.

De hová céloz mindezen észrevételeivel, uram bátyám? kérdé tőlem unoka-öcsém. Tehát ne olvassunk? ne zenézzünk? ne számítottassuk a „Soll und Habent?“ ne szivarozzunk? és nőink csak pipe- rékre gondoljanak, vagy libát ültessenek?

Isten ments meg, édes öcsém, hogy korszellem és divat ellenében harcra keljek! Ohajtásom és tanácsom csak ezekben határozódik: alkonyatban, szürkületben, gyertyavilágnál ne olvassunk, s ugyan illy időben hangjegyekből ne zenézzünk, ne számoltságunk, ne reczézünk, himezzünk; munkálkodás közben tegyük félre szivarainkat, s mindenesetre szárból eregessük füstjeiket kissé távolabb a szemektől; végre érdekes regények olvasásánál — mert ezeknél szoktunk legfeledékenyebbek lenni — adjunk pihe-nési szüneteket a zaklatott szemnek. Azokkal az üveg-becsippentésekkel s általában a szemüvegzésekkel kissé fősvényebbek legyünk. A tánczosnők és lovarda-hösnék, a mennyit igéznek tüzes szemekkel, annyit rongálnak a megigézett nézők szemein. Nem szívesen szalasztánának el ezek csak egyet is a bájoló mozdulatokból, szemet hercze-hurczálva kíséretik éles szemüvegeikkel az ünne-pelt művésznők minden mocczanásait; s mikorra elhagyják a színházat vagy szinkört, majd kiugranak gödreikből fájo szemgolyóik! — Csak eddig terjed a házi öreg tanácsa; a többit végezzék a szakbeliek. De, ti édes öcsém, úgy vagytok az efféle jóakaratu tanácsokkal, hogy ifjonta fölöslegeseznek tartjátok azokat, minthogy a baj csak lassan érik és jelentkezik; öregségtökre pedig azt fogjátok mondani, hogy már késő!

T Á R H Á Z.

Csap-záhonyi tiszai átjárás és egy pár jámbor ohajtás.

Ungból: Szürte, mart. 19-én. Az Ungvárról Szabolcsmegyébe vezető utvonalon, a tiszai egyik nevezetes átjáráson, Csap és Záhony helységek közti repülő-hidas csigakötelei, a Tisza zajló hajjai miatt, f. e. mart. 15-én estefelé szerencsétlenül elszakadván, az azon hidason volt számos utas, szekér és marha, az elszakítás által okozott nagyobb lökés miatt, majd nem a Tiszába hullott. — Sőt az akkori sebesebb vízfolyáson, azon hidas lefelé sietvén, az elrémült utasok lármáira összecsdült emberek, minden segélyt nyújtó erőlködése mellett is, sok ideig nem valának képesek, az ide s tova ingadozó hidast, az összetódult jégzajlások miatt is, a Tisza partjához kivontatni, és megállítani, mit nehezített azon körülmény is: hogy épen akkor, az esti homály is csakhamar bekövetkezett. — Azonban, mind ezek közbejöttével, miután később, azon utasok egy része, egy helyen a jég torlaszokra valamiképp partra menekült, egy része pedig, ezután is a kétségbeesés további kínjait kiállotta, nagy ügygyel bajjal valahára mégis sikerült, a már jó távolra haladt hidast, a rajta maradt emberekkel s egyebekkel kifogni s partra szállítani.

Ki ezen csap-záhonyi tiszai átjárást közelebbről ismeri, vagy is inkább látja, sokszor megborzad némelly látványon, midőn a Tisza egyik vagy másik partjáról, főleg tavaszi és őszi nagyobb sár idején, ezen igen nagy mozgásban levő utvonalon, az utazók, szekeres marháikat egymás ellen, mint zaklatják be, a hidasba! Avagy vízapadás idején, az igen magas és többnyire sáros partra, főképp nagyobb teherrel, a hidasból kimenni akarók, miként kinozzák gyenge marháikat, a kivontatásokkal! — hol néhány ölnyi kimeneteli tér, több kárt okoz az ártatlan marhának, mint egynehány mérföldnyi utazás, mellyet jó uton véghez vihet. — Ezen utvonali nehéz átjárás könnyítésén, lehetne ugyan mostani helyheztesítésben is, javításokat és jobb rendet tenni; de ezen érintett tiszai-rév kezelése, ne lenne hagyva magára az izraelita hasonbérlore, — ki egy részben ottan, mint hallani, tulajdoni jogot is szerzett, — ki a pontos vámszedés mellett, épen nem igen látszik ügyelni arra: hogy azon tiszai révnél kellő rend, és a hidasbani bejárás, mindenkor jó és alkalmas legyen, s a révészek józan életű és értelmes emberekből állitassanak a hidas minden kötelei pedig, mellyek az idő és egyéb viszontagságok miatt is — gyakran elavulnak, a szükséghez képest mind annyszor újitassanak, s ezen újítás ne csak akkor álljon elő, midőn azt valamely szerencsétlenség előidézi.

Bár csak ezen csap-záhonyi tiszai átjáráson, jóval alább, Záhonymál egy pár évvel, egy társulat által már megkezdett állandó hid építését, necsak folytatnák, de be is fejeznék! és habár e részben az előkészületek látszanak is, hanem a Tiszába letéve, eddig csak egy hid-láb áll fenn. — Közönségesen is kívánatos lehet az: hogy a bő termésekkel többnyire megáldott Szabolcs-megye, Ungvár piaczával — hová több lengyelhoni életvásárlók gyakran megjelennek — mielőbb akadálytalan uttal összeköttessek, annyival is inkább; mert Ungvárnak egész a Tiszáig, még a szürti lapályosabb erdőségen is keresztül, olly magas és kövel rakott töltésutja van, hogy nagyobb árvizek idejében is, azon érintett töltésuton, minden akadály nélkül, bátran utazhatni. — Hazánkban nem csak utkésztések, de hidak is szükségesek, főleg ott, a hidépítés nem volna halasztható: hol a már ezelőtt nagyobb munkával készült csinált utainkat, valamely hasznos vidékkel, hidak építése által is, nagyobb közhaszonra összekapcsolhatjuk; mert sokszor az árvizek között, nem csak életveszély forog fenn, de kiszámíthatatlan kár és hátramaradás, midőn egy pár száz lépésnyi utunkat, különösen a Tiszánál, néhol tiz mérföldnyi utazással is — ha a rozsz korcsmákban vesztegleni nem akarunk — megtoldjuk. — Azért tehát, ne csak ut- de hidasinálás is legyen szemünk előtt. — Dobos János.

Irodalom és Művészet.

— Az Ujvidéken megjelenő szerb „Szedmicza“ (Hetilap) Jókai Mórnak „Szép Rozaura“ című novelláját hozza igen sikerült fordításban. Ez alkalommal igéri olvasóinak, hogy a Jókai által kiadandó 100 novellából (Decameron) többeket fog közölni, megjegyezvén ez uttal, hogy nem valami nagy dolgot mondanak azok, kik Jókait a francia Dumasval hasonlítják össze. Szerb hazánkfiainak figyelme teljes méltánylásunkat veszi igénybe.

— Greguss Ágost és Hunfalvy János „Családkönyvé“ nek ez idei II. füzeté megjelent. Becses tartalmát teszi: Trencsény. Hunfalvy János. — Egy kis sár. Brassai. — A kalitkás fiú. (Francia népmese) G. — A kondor H. — Ujabb közl. a sarkvidékről Greguss Gyula. — A méznád (Szinezett képpel). — A rubint. Enyhedi Ernő. — A tenger csodái II. (Rajzokkal) Vánffy Lajos — Lady Russell. Greguss Ág. — Egyveleg. — Ismételve figyelmeztetjük e komoly irányu vállalatra mindazokat, kik gondolkozásra ébresztő, tanulságos olvasmányok barátai.

— *Lauka* Gusztáv, a magyar vidéki életnek évek óta fáradhatlan ismeretője, e tárgy életképeit 2 kötetben kiadta Nagyváradon Hollósy Lajosnál. Címe e munkának: „A vidék. (Társaséleti szín- és arnyrajzok).“ Lauka írásmódjának sok kedvelője van, s el kell ismerni, hogy több kevéssé sikerült mű mellett esatyricus gyűjteményben is van több, e nemből kitűnő dolgozata.

— *Irodalmi mozgalomok S.-Patakon.* A sárospataki ifjuság tudományos és szépirodalmi egylete, — melly jelenleg „*Önképzőtársulat*“ nevet visel, — mindig nagyobb részvétnel és haladásnak örvend; mert nemcsak magyar honból van számos levelező tagja, hanem még Erdélyből is. — A helybeli rendes, szavaló és bíráló tagok száma 40—50-re megy. — Adja az ég, hogy a korábbi idők példájára mennél több jeles egyén léphessen ki ezen társulat kebeléből is a nyílt, irodalmi térre; Már eddig sok szép remény kecsegtet. Hir szerint e társulat még ez idén egy albumot fog kiadni, melly a már rég megjelenteknek, mintegy folytatása lenni, s minden évben meg fog jelenni, s annak koronkinti működéseit s jelesebb műveit fogja közzé tenni.

A s.-pataki főiskola könyvnyomdája is új lendületet kapott, — a most megérkezett *gyorssajtó* által. E napokban következő érdekes és csinos kiállítású könyvek fognak kikerülni:

A „*philosophia jelen állása honunkban.*“ írta: Erdélyi János.

Pálkövy „*Magyarok történelmének*“ III-ik kötete.

„*Görög-Magyar szótár*“, szerkesztve több szakértő s.-pataki tanár által.

„*Őszvirágok*“ költeményfüzér, írta: *Eördög Dániel*. Szerzőnek e műve, részint újabb, részint a már szépirodalmi lapokban itt-ott közzétett költeményeit foglalja magában, s előfizetést még folyvást elfogad reá 40. pkral *Tolcsván*. Utolsó posta *Liszka*. —

Hir szerint dr. *Soltész János* tanár ur is egy természettudományi művet szándékozik ismét kiadni. — — — — — *Ss. P.*

M i u j s á g ?

— Már most bizonyos, hogy Pesten a mostani harminczadépület, melly a város egyik legszebb s legélénkebb pontját rondította el disztelen alakjával, el fog pusztulni s új és szép épületeknek helyet engedni. A városi hatóság ezt immár hivatalos hirdetményben tette közzé. Ezen mostani harminczadépületi telkek 1164 $\frac{1}{2}$ □ ölet foglalnak magukban s a közlött terv szerint 4 új házhelyre fognak osztatni s nyilvánosan elárvereztetni. Az árverés majus 14-én fog történni d. e. 10 órakor. Az árverési föltételek, valamint a telkek fekvésére vonatkozó tervek a kebelbeli építész- és mérnöki hivatalban naponként megismerhetők. Híre volt, hogy a nemzeti casino s a pesti takarékpénztár tartnak számot e helyekre — bár teljesednek azon közohajtás, hogy e szép ponton kitűnőbb épületeknek jusson hely.

— *Sterio* festész hazánkfa most érkezett meg a Kunságból, hol hosszabb időt töltött tanulmányozással és munkával. Tudva van ugyan is, mikép hazai művészeink egy nagyszerű képes-albumon dolgoznak, melly Ö cs. kir. Apostoli Felsege legmagasb megérkezésének ünneplésére van szánva. Sterio, mint halljuk, 5 képben állítá össze a jászok népélet legjellemzőbb mozzanatait. Kis-Kunságnak 2 kép jutott: a) Templomba menés Halason s b) egy szerű Félegyházán. A Jászágót illeti egy kép: Nemzeti tánc Jászberényben. Nagykunság ismét 2 képben szerepel a) egy tanya, s b) a kun fiuk vígadó menete az ujonczozási bizottmány elé. Ez utóbbit különösen jellemzőnek és hatásosnak mondják. Emlitenünk sem kell, hogy Sterio ur mindenütt legmagyarabb szívességgel és készséggel találkozott a jászok földön.

— *A budai vizgyógyintézet*, melly gyógytestgyakorlattal van összekötve, a tavasz nyíltával ismét nagyobb mértékben kezdi meg működését. Figyelmébe ajánljuk olvasóinknak dr. *Siklóssy* urnak, az intézet tulajdonosának, a „P. U.“ mult számában foglalt e tárgyú hirdetését.

— *Kolozsvárról* írja levelezőnk, hogy a beállott rosz idő s roppant szélvészek csaknem semmivé tévék a gergelynap vésárt s a jámbor vásáros megköszönte még, hogy sátrával együtt őt is el nem fujta a garázda szél. A színházban nagy tetszéssel találkozott *Komlóssy Ida*, ki számos vendégszerepben lépett fel, a közönség örömmel tapasztalta a művésznő szép haladását.

— *Aczél-harangok.* Február közepén élénk egyházi ünnepély színhelye volt *Tállya* város Zemplinben. Ekkor történt azon három aczélharang fölszentelése, mellyet az ottani evangélikus hívek Vesztfáliából hozattak. Régebben olvasóink emlékezni fognak, hogy mióta illy harangokról a „V. U.“ első évfolyamában említést tevénk, azóta már hazánk több helyén szereztek meg s a várakozásnak teljesen meg is feleltek. Most Tállyáról is azt írják, hogy a felszentelési ünnepély napján reggeli 9 órakor szólaltak meg először a gyönyörű öntetű, mind a mellett kevéssé került, harmonikus öszhangzású aczélharangok. A több ezerből álló, közel- s távolból öszsereglett hívek rajként tödultak Isten házába, de bár ez különben elég tág belsővel bír, az öszgyült sokaságnak alig tizedrésze férhetett be. Az egyházi beszédet nyiregyházi lelkész Elefánt Mihály ur tartá, s a templomi zene igazgatásában a hazaszerzte ismeretes Szénfy testvérpár vett részt. Az egyházi ünnepélyt a város több helyén tartott gazdag és jókedvű lakomák követték, more patrio: számos, lelkes és elmés felköszöntéssel.

— A fent leirt ünnepélyt *Tállyán* egy jótékony czélú, népies vigalom követte. Ugyanis az ottani ref. gyülekezetnek van egy bádoggal fedett, vas-karzattal, órházzal ellátott, s nem rég épült, szép és magas tornya, — de mindedig nem volt benne óra. Illy óra megszerzésére táncoltak ez alkalommal, még pedig olly sikerrel, hogy a tiszta jövedelem 300 pftot meghaladt. Egy másik hál ugyan e czélra majusban fog tartatni.

— *Uj reáliskola.* Pécs városa elhatározá egy hatosztályú főreáliskola építését.

— *Báró Sina Simon* a dunaföldvári ref. gyülekezetnek temploma felépítésére 100 pftot ajándékozott. Ismét egy hervadhatlan levél a nemes báró érdemkoszorujában.

— A kereskedelem, iparban, gazdasátnál, sőt minden józanul vezetett háztartásnál a rendes számadókönyvek elkerülhetlenek, ezek a pénztárnoki hivatalt képviselik, s egyszersmind ellenörködnek a kiadások fölött, valamint csak illyenek által lehet a kiadási s bevételi egyensúlyt tisztán szemügyre venni. Illy, a számvezetés, följegyzések bármilly ágára vonatkozó könyveket kaphatni Pesten *Posner Károly* Lajosnál (színházter 1. sz.)

— A bécsi cs. birodalmi földtani társulat *Magyarász* Incze urat, a kolosvári r. kath. főgymnásium igazgató-tanárát levelező tagjának nevezte ki.

x* *A párisi légszész társulat részvényeseinek* legutóbbi közgyűlése szörnyű viharos volt, a hol a villámok dühös szemekből cikáztak, a menydörgések pedig: „gazember, tengerirabló, zsebvágo- s más illy czifraszavakból állottak. *Pereire* Izsák ur, a *Credit mobilier*, nagymogulja ült a szegény-bünnösök padján, s akármennyi osztalékot tulajdonított volna magának az imént említett szóvirágokból, senki sem irigylette volna meg tőle; mert a kedélyek olly nagy mértékben feléje hajlottak, hogy kimondatott törvényes vád alá fogatása. Ami pedig hallatlan a pénz emberei között, még kihívás is történt párviadalra. A kihívó Marguerin, a társulat főügynöke, a kit *Feline* részvényes, egy éltes tüztiszt legdühösebben s legkiméletlembb kifejezésekkel támadott meg; mire a főügynök párviadalra hívta sértegető ellenfelét, mellyet az éltes katona el is fogadott, de csak akkorra, ha bebizonyítja a főügynök, hogy mind az igaz, a miket mondott neki *Feline* részvényes. Ezen kihívásra egy német lap azt a megjegyzést teszi, hogy a pénzbonyodalmakat párviadallal lehetne elütni, akkor minden ügyvivőség pontos könyvvezető s becsületes, hű pénztárnok helyett tartana egy vasgyurót, ki minden embert összeapritana vagy föbe durrantana, a ki bátorkodnék a számadásokban hibát vagy gancsot keresni.

— Az újév óta megjelenő „*Lapok a lovászat és vadászat köréből*“ *Bérczy Károly* szerkesztése alatt mindinkább nyerne érdekében s élénkségben. Legközelebbi (apr. 1.) számában a hazai agarász multság s szellemre nézve igen jellemző versezetet közöl, mellyet számos vadász olvasónk számára ideiktatunk. Hangzik pedig illyképen:

„*Trefás túszt, az „agarász veterán“ öreg Pálkás János tiszteleter.* Elmondva egy nagy agarászati estélyen:

Uraim!
Egy nevet említek ama kemény fajtól,
Mellyről Kocsér Szörög hős krónikája szól;
Edzett lovagias nemzedék és elszánt
Agarásztéren és harcmezőn egyiránt.
Míg lesz Kocséron nyúl, melly a gyp fenékből
A buczkákön át az erdőnek menekül,
Ki a lovagias jellemet kedveli:
A *Pálkás* névre kalapját emeli!
Im ősz barátunk is e törzs egyik ága
Mellybe a sors keze sok mély sebet vágta.
De bár zöld lombjait a vihar elszórtá
Sebjeit a jó nedv lassankint kiforrtá;
Am nézd; az ősz hajak s szakál rájárából
Teli piros arcz és két sas-szem világot;
Paripáját, ha kell, emberül megüli,
Mondják a jó bort s szép asszonyt sem kerüli;
Jól teszi! dukál is! — mert eleget küzdött
Élete folytán jó s bal szerencse között
S a hol ember kellett igazi a gátra
Az *öreg Pálkás* ott nem maradt hátra,
Családját, barátit, hazáját szerette,
Áldozta vagyonát napjait érette;
Aldjon meg hát Isten jó öreg barátom
Még sok számos évvel, szívesen kívánom!
Mint agarász is azt tetted mit kellett,
Mit kívánt tőled az agarász-becsület,
Döghóban nyulakat gyilkolni nem mentél;
Csordával hajhászni soha sem szerettél;
Más agarának is adtál becsületet,
Csak azt nem kimélted ki rosszal kérkedett;
Víták közt beszédre mit sem szoktál adni,
Elved volt röviden: hinni vagy fogadni!
Mint választott bíró, versenyfutás felett
Részrehajlás nélkül mondtál itéletet,
Hogy ha *vágás* nélkül ment el az első nyúl
Többet akkor aztán nem üztél botorul;
Szóval: nem piaczi- vagy pecsenye-hajhász,
Hanem voltál igaz telivér-agarász!

Tartson meg hát Isten, jó öreg barátom,
Friss, jó egészségben, szívesen kívánom!
S ha majd lórol végkép a halál leszállit
S elfújja feletted a végső hallit,
Legyen hozzád kegyes a seregek ura
S nyisson utat a tulvilági Kocsérra,
Hol nyílik előtted végetlen vadásztér
S nem lesi agarad burkvető peczér;
Hol nincs szopornyicza, (ez erendő vész,
Mellytől az elesett eb faj azóta vész,
Hogy Édenben Éva asszony háta megett
Az első agár őt tiltott zsirból evett);
Hol nincs tilalomfa, ebdüh, határ csőze,
Lőfegyver, a rút orgyilkosság eszköze,
Kopók, bérenczi az orgyilkos lövésnek,
Sebzó királydinnye, kemény fagy ninesenek,
De rántott levesből folyók hőmpölygnek,
Édes öröme az agár-seregnek.
Itt reád a *Bolnyik*-, *Szőcskő*- és *Hussár**)
Ujra megifjodott alakjai várnak
S bárányfélhő buczkák- és manna tarlóbul
Kél a posztions jó trainirozott nyúl,
Mellynek utját el nem fogja bokor, csuska,
Le nem veret Szunyog, Kecski, Elek Miska,
Sőt, bár vele versenyt egy üstökös futott,
Agarad nyeri el ott a billikomot,
Mellyet aztán köszönts reánk barátsággal
Tizenegyedik nektár kvaterkával!
S mi is, kiket talán még akkor itt alant
Falusi kis bíró s újságíró boszant,
Barátunk egyszerű pusztai tanyáján
Szép ősi estéken agarászat után
A kandalló körül, ha letelepedünk,
Mult időről s rólad meg-megemlékezünk,
Biztatván magunkat a Hindu hitével,
Egy más jobb vadász tul-világ reményével.
De egy szónak is száz a vége, barátom,
Az Isten éltesen! szívesen kívánom!
Közi MINDSZENTI.“

Vidéki hírek.

Dobsina (Gömör), martiusban. (*Szellemi s anyagi csinosodás.*) T. szerkesztő ur! E lapokban olvastam, hogy szándoka ez évfolyamban szerény városunk képét s leírását is adni, köszönet érte. — Azt hisszük, hogy *Dobsina* nagyszerű bányászata, vadregényes tája és az által is érdemli a megemlést, hogy nemcsak a Vasárnapi Ujságra serényen előfizet; de általában a magyar irodalom minden mozzanatát a legnagyobb részvétellel kíséri. A közszellem ébredését napról napra inkább tapasztaljuk. A városi község sokat tesz és áldoz a szellemi és anyagi csinosodás tekintetében. Így már három éve virágzik minálunk egy 20,000 pft. tőke által alapított kisdédóvoda, egy csinos,

*) *Bolnyik*, az *öreg Pálkás* egykori kedves agarász paripája; *Szőcskő*, *Hussár* ugyanannak híres agarái, mellyekkel minden valamire való agár közelebb, vagy távolibb rokonságot tart.

többnyire magyar könyvekből álló könyvtár, mely utóbbi az olvasó-egylet tulajdona. Városunk, melyről 8 év előtt legfeljebb azt lehetett mondani, hogy egy magyar és tán egy német hírlapja van, e részben szép haladást tén; ha tekintjük, hogy most nemcsak az ezeret jóval meghaladó és szorgalmasan olvasott könyvtára, kisdédóvodája, látogatott vasárnapi iskolája van, de ezen kívül most hozzánk 18 magyar lap és nem sokkal kevesebb (mert hát nagy részben németek vagyunk), de mégis kevesebb német lap jár. — Az említett szellemi erők ápolása és fejlesztése mellett sem feledtük el, hogy városunk csinosága, szépsége, szintén nagyban igényli részvétünket, és ki 10 év előtt látta szétszórta, össze vissza hányt faházakból álló, utca nélküli városunkat, ránk nem ismerne most, különösen miután az 1855-ik július 19-én dühöngött tűzvész a várost újból születni kényszeríté. Így a tűz előtt végeztük még be a 100,000 ftba kerülő városházát, — a tűz-esztendőben kezdtük nagy tüzesen a 400 évet meghaladó ó-templomot részletenkint szétbontva újra építeni, miben ugyan jó magam, meg mások is a histórián ejtett sérelmet latnak; mert a négyszáz éves templom viszontagság teljes multjával, nem volt többé a mienk, hanem a történelemé. Ezt a pontot jó lesz, szerkesztő ur, nagyobb betűkkel nyomatni és plane ki nem hagyni. — Végre bizton vélünk följosogitva lenni arra a reményre: hogy városunk ezen fent elsorolt jó szelleme nem mulékony tünemény, hanem maradandó vívmány, mely mindinkább terjesztendi áldásteljes eredményeit.

Felvidék, mart. 18. (Tavaszi remények; tél; Petőfőről.) Martius derekán vagyunk, itt van József napja is, s a gazda jó eleve gondolkozott, milly nagy feladat megoldása várokozik reája, bizva a gyors kitavasodásban, s a beállandó kedvező időben, melyek őt kecségető reményeiben, tervei kivitelében s csalhatlan kiszámításaiban istápolni fogják; de ime, kiben legjobban bizott, az idő t. i. mely váratlan vendégképen jöven, — elhalasztja ismét továbbra reményeit, terveit, kiszámításait. — Azt gondoltuk, miszerint e hó 11-én támadt nagy záporosó következtében, az utolsó téli majd két láb vastagságu jégtábláknak, s a hegyekről ugyancsak felolvasztott hónap alvidékre vándorlása után, — a mezei munkálatokhoz kell majd fognunk; azonban 11—15. egy orkányszerű szélnek támadtával olly téli időre változott ujlag légkörünk, hozván tömérdek menyiségű havazást magával, hogy a házak s más épületek fedelei szintén küzdeni látszanak terhével. — Sik földön átalános 2—3 lábnyi magasságra, dombosabb helyeken a hófúvatagoké 4—5-re is tehető. Ez időt az észak-nyugati szél a dél-nyugati felváltva idézte elő; melynek adható azonban az uralkodási elsőbbség? miután *egaljunk felette változó*, azt bizton meghatározni, itt egyáltalában nem lehet. Ennyit a meteorologia kedvéért. —

Voltak s vannak Eperjesnek is néhány emlékezetes napjai! — Midőn a „V. U.“ lapjaiban hazánk jeles s lángeszű költőjéről Petőfi Sándorról egyes adatok közöltettek; a nagy férfi iránti kegyelet kedvéért, hadd jusson a közönségnek tudtára azon *ünneplés napja* is a megdicsőült költőnek, midőn felső magyarországrai kirándulása alkalmával, Eperjesnek őt falait megjelenésével szerencsételte s emlékezetessé tevé. Egy júniusi napon vala ez (1846), a mint e hírről az iskolai ifjuság értesült „Petőfi Kerényi Frigyes (Vidor Emil) barátjánál megérkezett“, s csakhamar lett sürgés forgás az iskolai ifjuság között, s midőn több barátja (ha jól emlékszem, Tompa is) és tisztelkedője egybegyült: elkészült azalatt a rögtönzött megtiszteltetési terv, mely fáklás menetből, és az oda való zenészek magyar zenéjéből állott. Bodolay József, egy rövid de hathatós beszéddel fogadta a nagy vendéget az iskolai ifjuság nevében, mire Petőfi vigkedvűen olly formán válaszolt: „Barátim! e szives s engem valóban meglepő megtiszteltetésök, éltem legszebb napjai közé tartozik, s ha egykoron a sárga halál macska zenéjével megtiszteltetend: akkor is e szép napomra fogok visszaemlékezni.“ — Mit harsány „éljenzés“ fejezett be.

Egyveleg.

Pecsetek, foltok kitisztítása. A közelebbi farsang végén nálam tartott gyermek-tánczestélyen nőmnek egy 24 teritékű damasz abroszával egy olly asztal vala beterítve, mely valamely vas-vegyitékű zöldes szinnel vala festve, s mely festék az abroszon elöntött víz — s bortól felázván, az abroszt, feleségem nagy bánatára, egész hosszán — semmikép ki nem vehető nagy rozsdasárga foltokkal lepé el. — Minden kísérlet, e tányér nagyságu számtalan foltoknak meleg tejjel, marha epével, vörös hagymával, konyha sóval, czitrom lével, kénkö-füsttel stb. elenyésztetésére, meghiusult; hiában lőnek megkérdezve a mosó-intézetek, gyógyszerészek, kiknek egyike azoknak só-savvali kivételére ugy ajánkozott, hogy azt maga hajtandja végre, mert ügyetlen bánás mellett ezen erős szer a gyólcot ugy megegetné, hogy a véle érintett hely vagy mindjárt, vagy az első mosásra kilyukadna. — Nem volt tehát vége az „áh“ és „oh“-nak, mire tegnap nőmnek egy Pestről feljött látogatója azt tanácslá: hogy néhány czitromnak takaré-konyhán vagy szeszlangon forrásban tartott levébe mártsa a foltos helyeket. Mit ma megpróbálván, a legjobb sikerrel örvendeztettünk meg. Ugyanis 8 czitromnak mintegy 1/4 annyi vízzel felelesztett, s szeszszel töltött edény felett forrásban tartott levébe bemártott foltos helyek egy percz alatt mind eltűntek — el egészen a vöröshagymávali bedörgölésre meghalványodott vörösbort-foltok is — sőt egy, talán már hat év óta számtalanszor mosott ingem melléről ki nem moshatott rozsdas folt is, az e forró lébe mártás percében elenyészett. Budán, mart. 5. — R. I.

Fulánkalan méh-faj. Hall kapitány föld-körül tett utazásainak leírásában azt a felfödözést közli, hogy ő Tampico vidékein olly méh-fajra talált, melynek nincs fulánkja. Vajjon nem volna-e jó, ezt a méh-fajt hozzánk is elhozni és terjesztésével kísérletet tenni?

Doromb-gyár. Mi a természet országában madarak között a kolibri, az a művészet országában hangszerek között a doromb, németül szájdob (Maultrommel), mely Európa-szerte elterjedett muzsika-szer köznépi leányok és gyermekek kezében, szájában, hazánkban is ismeretes. Érdekes leendő tehát tudni: hogy ezt a kis hangszert hol készítik. Ennek egyetlen gyára Európában két helység Ausztriában, az Ens folyam melléki negyedben: *Moln* és *Trauenstein*. Harmincz kézmű-mester dolgozik itt rajta, családaiakkal és számos legényekkel együtt, megkészítvén naponkint 2—6 tuczatot. A kész műdarabokat árulnak végett nem ők szállítják tova, hanem eladják helyben a stájer városiaknak, vagy a steinbachi kalmároknak, kik aztán elszállítják Bécsbe, Pestre, s minden európai országba, szintén Törökönba, sőt Amerikába is.

Szerkesztői mondanivalók.

1118. **Egy t. tudósítónk azt igéri**, hogy ha levelét közöljük, 50 előfizetést biztosít a „Szinházi Naptárra.“ Az 50 előfizetést elvárja a színházi nyugdíjintézet, de a levelet 150-ért sem közölhetnők. Nem lehet.

1119. **Árva-Várallyára.** A rajzot s leírást vettük. Az első munkában van. Szivesen vesszük további ajánlásait.

1120. **Vágvölgyre A-nak.** A leírások jobbak, mint a rajzok, de ugy hisszük, használható lesz mind. Egyébkint is örömet látjuk.

1121. **Gyöngyösre.** A tudósítást magánviszonyokra vonatkozóan vagyunk kénytelenek tekinteni, s azért nem közölhetjük. Ha a felebaráti szeretetlenség eseteit, melyek a napi életben fölmerülnek, mind közzétenni akarnók, egyéb dologra alig akadna időnk és terünk. Teljesen máltányoljuk kegyed nemes indulatát.

1122. **A három arany rozsa stb.** Az igyekezet, mit népmondáink összegyűjtése körül tanusit, elismerésre méltó. Csak a technikára fordítson ön több gondot és szorgalmat. Használható van közte.

1123. **Pasztóra.** Az adandók közé soroztatott. Bár mielőbb kiállithatnók a sikra.

1124. **A pacirta. Szép legény és szép leány stb.** Sajnáljuk, de más tanácsot nem adhatunk, mint azt, hogy tegyen ugy, mint azok, kik „a nagy bűnnek és bánatnak miatta hegedűjeiket függesztették tűzfákra.“

1125. **Abadszalokra.** Köszönjük a szives megemlékezést s hasonlót kívánunk. Várjuk a „közvitét.“ Tán még feljebb is viheti.

1126. **Karakó-Szőrcsökre.** Lapunkat nemcsak mindenféle rangu, hanem különféle nemű és koru emberek is olvassák. Nem adhatnánk pedig nők és fiatalok kezébe olly olvasmányt, mint ön közleménye — ámbár más részről hiszzük, hogy gazdára nézve érdekel birhat. Tessék gondolkodni felette. Nem vagyunk gazdasági lap.

1127. **R. O. Kolozsvárt.** Ön azt kérdi: miért nem adjuk már Deák Ferencz arczképét? Illy késő tanácssal nem sokra mennénk. Lapunk első évi folyamában már ott találhatja a kérezzet s több más köztiszteletű férfi arczképeit.

1128. **B.-Kereszturra.** Dehogy nincs önhez „mondani valónk!“ Sőt nagyon is van. Köszönjük azt az érdekes közleményt s hasonlók beküldésére bizodalmasan fölkerjük.

1129. **Nitzkifalvára.** A küldemények között sok jeles van, de stylistikai tekintetben nagy mértékben igénybe veszik egy jótékony kéz somításait. Erre pedig egy kis idő és alkalom kell.

1130. **Álom stb. írójának.** Magán levélben irandó kimerítő kritikákra egyáltalában nincs érzékünk. Ki hozzánk beküldött verséről véleményünket akarja tudni, kénytelen a „mondanivalók“ rögtönítéletével, vagy — ha ugy köti ki magának — hallgatásunkkal beérni. Azért kár volt a kilencz krajczáros levéljegyet küldeni, mert ezzel most adósai maradunk.

1131. **Világvárának.** Fialat igyekezet, csupa reminiscencia, semmi eredetiség és sajátosság, de botrány sem. Nincs helye sem biztatásnak, sem lebeszélésnek. Tegye, a mit ön lelke sugal.

1132. **M.-Vasárhely P. J.** A Politikai Ujdonságok 12. számában foglalt nyilatkozat ön hason értelmű felszólalását megelőzte. Illy tárgyban örömet sietünk.

1133. **Váro** sorai nem adhatók. Más lapokban volna azoknak helye, p. o. egy nagyobb politikai lap tárczájában, de ott is bővebben kellene indokolni.

1134. **Nem ki, de mit.** Anyira kell a térrel gazdálkodnunk, hogy Kérünk kell t. tudósítónkat, miszerint csak fontos tények közlésére szoritkozzanak. Alig képzelhető olly közlemény, mely különösen az érdeklött helyen és körökben, reflexiókra ne adna alkalmat, de azért ezeket minden fontos ok nélkül nem lehet mind közzé tennünk, különben örökös „circulus vitiosus“ban gázolunk. Kérjük ezt jó neven venni. — Igaza van; a „grófné“ sajtóhiba. — „Az élet éjszakáját“ adjuk.

Előfizetési fölhívás

VASÁRNAPI UJSÁG

POLITIKAI UJDONSÁGOK

aprilis — júniusi évnegyedi és
aprilis — september félelvi
folyamára.

Előfizetési feltételek, postán bérmentesen küldve:

évnegyedre, azaz ; aprilis — júniusra 1 ft. 30 kr.
félévre, azaz : aprilis — septemberre 3 ft. — kr.

A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik. — Tíz előfizetett példányra egy tiszteletpéldánnyal kedveskedünk.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok
kiadóhivatala (Pesten, egyetem-utca 4. sz. a.)

Felelős szerkesztő : Pákh Albert.